

2012. aasta eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksami lühianalüüs

Lõpueksami eesmärgid:

- 1) hinnata põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust III kooliastme lõpus;
- 2) anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- 3) suunata põhikooli lõpueksamite sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid;
- 5) anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täiendusõppes, võimaldada suunata vastavat arendustööd.

Eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksami koostamisel arvestatakse riikliku õppekava nõudmisi ja Euroopa Nõukogu keeleoskustasemeid, millest lähtuvalt vastab lõpueksam ligilähedaselt B1-taseme kirjeldusele.

Lõpueksami eesmärk on hinnata, kas ja mil määral on õpilased saavutanud põhikooli õppekavas määratletud õpitulemused III kooliastme lõpus ning anda tagasisidet õpilastele, õpetajatele ja teistele asjast huvitatutele.

2012. aastal tegi eksamit 2638 õpilast, 1489 eksaminandi (56,4%) said vähemalt 60 protsenti võimalikust tulemusest ja neile väljastas eksamikeskus B1-taseme tunnistuse.

Keskmine sooritusprotsent oli sel aastal 62,49 (2011. aastal 63,19).

Osaoskusesti on eelmise aastaga võrreldes madalama keskmise tulemusega kirjutamine, kuulamine ja keelestruktuur. Kõrgem sooritusprotsent on aga lugemises ja suulises osaoskuses.

Poisse ja tüdrukuid kõrvutades on statistika aastati pea sama, tüdrukud on kõikides osaoskustes paremate näitajatega kui poisid. Tüdrukute keskmine tulemus on protsentides 68,37, poistel 56,89; võrdluseks eelmise aastaga: tüdrukutel 67,93% ja poistel 58,87%. Tüdrukute keskmine tulemus on eelmise aastaga võrreldes tõusnud, poiste oma aga langenud. Osaoskusesti võrreldes on poisid sel aastal lugemises ja rääkimises paremaid tulemusi saavutanud kui eelmisel aastal, kirjutamise keskmine tulemus on seevastu paari punkti võrra langenud.

Tüdrukute keskmised tulemused on tõusnud kolmes osaoskuses: lugemises, keelestruktuuris ja rääkimises.

Nagu ka allpool olevast tabelist näha, on aastati võrreldes keskmine sooritusprotsent püsinud peaaegu sama. Statistikat tõlgendades tuleb arvestada, et eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksam on nüüd juba mitmendat aastat kohustuslik ja seda teevad kõik põhikooli lõpetajad.

Tabel 1. Üldstatistika nelja aasta lõikes

Aasta	Eksaminandid	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus
2009	1045	99	0	63,94
2010	2707	100	8	65,37

2011	2748	100	0	63,19
2012	2638	98	9	62,49

Tabel 2. Lõpueksami tulemused maakonniti

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Harjumaa	1387	52,58	64,91	64,91	9	70	98	23,23
Ida-Virumaa	964	36,54	55,70	55,70	9	56	98	23,29
Jõgevamaa	13	0,49	71,69	71,69	26	78	94	19,35
Lääne-Virumaa	40	1,52	67,67	67,67	21	73	98	21,23
Läänemaa	8	0,30	88,62	88,62	72	89	98	7,85
Põlvamaa	3	0,11	77,67	77,67	76	77	80	2,08
Pärnumaa	48	1,82	71,48	71,48	10	74	97	21,66
Tartumaa	134	5,08	76,18	76,18	28	83	97	19,11
Valgamaa	40	1,52	70,83	70,83	16	80	95	23,16
Võrumaa	1	0,04	89,00	89,00	89	89	89	
Kokku	2638	100,00	62,49	62,49	9	66	98	23,67

Tabel 3. Lõpueksami tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Gümnaasium	2409	91,32	63,57	63,57	9	67	98	23,17
Põhikool	222	8,42	50,43	50,43	12	42	98	25,70
Õhtukool	7	0,27	73,29	73,29	36	77	94	21,85
Kokku	2638	100,00	62,49	62,49	9	66	98	23,67

Tabel 4. Lõpueksami tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	1350	51,18	56,89	56,89	9	56	98	23,76
N	1288	48,82	68,37	68,37	14	74	98	22,11
Kokku	2638	100,00	62,49	62,49	9	66	98	23,67

Tabel 5. Lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Rääkimine
Punkte	20	20	20	20	20
Keskmine tulemus	9,67	13,14	13,66	11,41	14,63
Keskmine sooritus %	48,33	65,72	68,31	57,04	73,14
Miinumum	0	0	0	0	0
Maksimum	20	19	20	20	20
Standardhälve	6,74	3,54	5,24	5,28	5,13

Tabel 6. Lõpueksami keskmised osatulemused soo järgi

	Kirjutamine	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Rääkimine
Poisid	8,02	12,52	12,71	10,20	13,44
Tüdrukud	11,40	13,79	14,66	12,67	15,87

Kirjutamisosa

Kirjutamisosa oli 2012. aastal teistsugune kui möödunud aastal. Esimene ülesanne oli teist tüüpi ja varasema ankeedi-küsimustiku asemel tuli testitaval kirjutada lühike teade. Selle ülesande eest oli võimalik saada maksimaalselt 10 toorpunkti (pärast kaalumist 8). Teine ülesanne oli varasemast tuttav kiri sõbrale, mis andis samuti 10 toorpunkti (pärast kaalumist 12). Sel aastal oli kirjutamisosa keskmine punktisumma 9,67, väiksem kui eelmisel aastal (11,38). Põhjuseks võib pidada uut ülesande tüüpi, mis nõudis rohkemat kui vaid lühivastused.

Tuli kirjutada lühitekst (teade kooli teadetetahvlile, milles palutakse abi kadunud esemete leidmisel), teate koostamisel olid abiks pidepunktid, millele testitav sai toetuda. Varasema ankeedi-küsimustiku keskmine tulemus oli küll kõrgem, kuid ülesanne ise kergem ja vastas madalama taseme nõuetele, mõned küsimused nõudsid vaid lihtsamate andmete üles märkimist. Sel aastal oli esimese ülesande keskmine sooritusprotsent 9,67 (elmisel aastal 11,63).

Loovtöö teema oli sel korral filmikonkurss ja sellest osavõtt. Ülesande keskmine punktisumma oli 4,6 (eelmise aasta keskmine punktisumma oli 4,9). Ülesande tüüp oli varasemast tuttav, ülesanne jõukohane ka nõrgematele õpilastele, kuigi mõned neist olid täitnud ülesande osaliselt (mõni sisupunkt oli täitmata jäetud). Seevastu tugevam keeleoskaja oli kasutanud loovust. Kohati sai ülesande täitmisel takistuseks liigne kiirustamine, juhust ei loetud korralikult läbi ja seetõttu kirjutati teemast mööda. See on ka varasemate aastate põhiviga, ei panda tähele, mida juhises täpsemalt nõutud on, ja kirjutatakse oleviku asemel näiteks tulevikust vms. Hindamisel arvestati sel puhul, kas ülesanne on täidetud või mitte, kas on kasutatud kõiki sisupunkte või kas tekst on üldse temaga seotud.

Tabel 7. Kirjutamisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Gümnaasium	2409	91,32	9,95	49,75	0	11	20	6,66
Põhikool	222	8,42	6,46	32,32	0	4	20	6,77
Õhtukool	7	0,27	13,43	67,14	2	17	20	7,18
Kokku	2638	100,00	9,67	48,33	0	11	20	6,74

Tabel 8. Kirjutamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	1350	51,18	8,02	40,08	0	8	20	6,61
N	1288	48,82	11,40	56,98	0	13	20	6,44
Kokku	2638	100,00	9,67	48,33	0	11	20	6,74

Kuulamisosa

Kuulamisosa koosnes neljast ülesandest (25 üksikküsimust). See osaoskus on statistika järgi paraja raskusastmega. Kuulamisosa keskmine sooritus oli protsentides 65,7.

Kõige kõrgema sooritusprotsendiga oli seekord esimene ülesanne (pildiga valikvastused). Aastati on olnud kõrgeimate näitajatega just teine (õige-vale) ülesanne. Keskmiste näitajatega on ka teised ülesanded (valikvastustega ülesanne: kolmene valik; ja lühivastustega lünkülesanne: kuuldu põhjal lünga täitmine).

Tabel 9. Kuulamisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Gümnaasium	2409	91,32	13,32	66,61	0	14	19	3,47
Põhikool	222	8,42	11,18	55,90	0	10	18	3,75
Õhtukool	7	0,27	14,43	72,14	10	15	17	2,64
Kokku	2638	100,00	13,14	65,72	0	14	19	3,54

Tabel 10. Kuulamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	1350	51,18	12,52	62,62	0	13	18	3,62
N	1288	48,82	13,79	68,97	0	14	19	3,35
Kokku	2638	100,00	13,14	65,72	0	14	19	3,54

Lugemisosa

Lugemisosas oli kolm ülesannet, mis jaotusid 20 üksikküsimuse vahel.

Lugemisosa keskmine sooritusprotsent oli 68,31. See osaoskus on teistega võrreldes kõige kõrgemate näitajatega. Märgatav vahe on siin ka eelmise aastaga võrreldes, 2011. aastal oli keskmine 60,39.

Samade näitajatega on lugemise esimene (valikvastused, kolmene valik) ja kolmas ülesanne (valikvastustega lünkülesanne, teksti sobitamine lünka).

Ülesande tüübid on eelmise aastaga sarnased.

Tabel 11. Lugemisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Gümnaasium	2409	91,32	13,89	69,44	0	15	20	5,14
Põhikool	222	8,42	11,16	55,79	1	10	20	5,71
Õhtukool	7	0,27	15,29	76,43	8	17	19	4,03
Kokku	2638	100,00	13,66	68,31	0	15	20	5,24

Tabel 12. Lugemisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	1350	51,18	12,71	63,56	0	13	20	5,36
N	1288	48,82	14,66	73,28	1	16	20	4,92
Kokku	2638	100,00	13,66	68,31	0	15	20	5,24

Keelestruktuuri osa

Keelestruktuuri osas oli kaks ülesannet, 25 üksikküsimust. Osaoskuse keskmine sooritusprotsent on 57,04 (2011. aastal 58,58). Erinevus eelmise aastaga on väike. Paremini on läinud esimese ülesande lahendamine, ja nagu ikka, on raskemaks osutunud teine ülesanne (sõna õige vormi moodustamine).

Kõige keerulisem teise ülesande puhul oli seekord ainsuse osastava moodustamine (sinine/sinist), ootamatult eksitakse verbi sadama/sajab pööramisel. Ka omadussõna võrdlusastmete moodustamisega jäädakse hätta, seda isegi igapäevaste sõnade puhul (pikk/pikem).

Tabel 13. Keelestruktuuri osa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Gümnaasium	2409	91,32	11,62	58,12	0	12	20	5,20
Põhikool	222	8,42	9,03	45,14	0	7	20	5,56
Õhtukool	7	0,27	12,91	64,57	2	14	20	6,10
Kokku	2638	100,00	11,41	57,04	0	12	20	5,28

Tabel 14. Keelestruktuuri osa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	1350	51,18	10,20	51,01	0	10	20	5,24
N	1288	48,82	12,67	63,36	0	14	20	5,03
Kokku	2638	100,00	11,41	57,04	0	12	20	5,28

Rääkimisosa

Rääkimisosa sooritusprotsent (73,14) on võrreldes eelmise aastaga kõrgem (2011. aastal 69,85). See osaoskus on kõikide osaoskuste lõikes samuti kõige kõrgema näitajaga.

Rääkimisülesanded on jäänud vormilt samaks (pildi kirjeldus, vestlus pildi teemal ja küsimus-vastuskaardid). Tüdrukud on endiselt selles osaoskuses statistika järgi poistest veidi paremad. Samas on see osaoskus poistel kõrgema keskmisega kui teised osaoskused.

Pildi kirjeldamine ja etteantud teemal vestlemine oli jõukohane ülesanne enamasti ka nõrgematele õpilastele. Samuti ei valmistanud raskusi esimese ülesande teine osa, suudeti vestlust üleval hoida ja ise küsimusi moodustada. Ülesande täitmist raskendas mitte niivõrd teemast arusaamine, kuivõrd sõnavara piiratus.

Küsimus-vastuskaardid valmistavad enam probleeme. Enamasti ei suudeta arusaadavaid küsilauseid moodustada ja piirdutakse vaid ühesõnalise küsimuse mahalugemisega. Siin võib olla takistuseks ka mõnevõrra kohmakas ülesande ülesehitus. Eksamit ettevalmistav komisjon töötab selle puuduse kallal. Ülesanne peaks edaspidi olem autentsem ja loogilisema ülesehitusega.

Tabel 15. Rääkimisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
Gümnaasium	2409	91,32	14,81	74,04	0	16	20	4,99
Põhikool	222	8,42	12,60	63,02	0	13	20	6,13
Õhtukool	7	0,27	17,00	85,00	11	18	20	3,27
Kokku	2638	100,00	14,63	73,14	0	16	20	5,13

Tabel 16. Rääkimisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	1350	51,18	13,44	67,22	0	14	20	5,36
N	1288	48,82	15,87	79,34	0	18	20	4,55
Kokku	2638	100,00	14,63	73,14	0	16	20	5,13

Ülesannete koondstatistika

Tabel 17. Ülesannete põhinäitajad

	Miinum	Keskmine	Keskmine protsent	Maksimum	St. hälve
Kirjutamise 1. ül	0,00	4,80	48,01	10,00	3,56
Kirjutamise 2. ül	0,00	4,67	46,74	10,00	3,34
Kuulamise 1. ül	0,00	3,10	77,45	4,00	0,96
Kuulamise 2. ül	0,00	2,78	69,50	4,00	1,02
Kuulamise 3. ül	0,00	2,93	52,29	5,60	0,74
Kuulamise 4. ül	0,00	4,29	67,07	6,40	1,94
Lugemise 1. ül	0,00	3,58	71,65	5,00	1,19
Lugemise 2. ül	0,00	6,50	64,95	10,00	3,14
Lugemise 3. ül	0,00	3,58	71,67	5,00	1,63
Struktuuri 1. ül	0,00	5,73	71,66	8,00	2,07
Struktuuri 2. ül	0,00	5,68	47,30	12,00	3,55

Kokkuvõte

Statistilisi andmeid aastati kõrvutades on keskmine sooritusprotsent püsinud sarnane, B1-taseme on saanud üle poole põhikooli lõpetajaist. Kõige rohkem on eksaminande Harjumaal ja Ida-Virumaal, Harjumaal on ka sooritusprotsent kõrgem.

Analüüsis ei saa välja tuua märkimisväärseid muutusi varasemate aastate võrdluses, sest eksam on olnud sama raskusastmega ja õpilaste kontingent taseme poolest sarnane püsinud. Mõningane kõikumine on ootuspärane ja ka loomulik.

Ethel Roosna

eesti keele teise keelena peaspetsialist